

TRANZICIJA PRI OSEBAH S SLEPOTO IN SLABOVIDNOSTJO: kaj, kdo, kdaj, kako in zakaj

Ingrid Žolgar, Eva Škrlec, Sara Češarek

Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta

Mnogokrat se pojem tranzicije nanaša na obdobje prehoda iz šolanja na trg dela, vendar se tranzicija ne nanaša zgolj na to obdobje. Zajema namreč vsako pomembno spremembo v posameznikovem življenju: predstavlja obdobja med znanim in neznanim, soočanje s spremembami in nenehno prilagajanje različnim okoliščinam, situacijam. Ta obdobja s sabo prinašajo nove vloge, naloge in odgovornosti, za katere je potreben dodaten čas in skrbno načrtovanje. Za osebe s slepoto in slabovidnostjo pa te spremembe prinesejo še več izzivov, zato posameznik potrebuje specialna znanja, spretnosti in veščine. Ta specialna znanja vsebujejo različna področja, ki so pomembna za ublažitev in odpravo posrednih in neposrednih posledic izgube vida ter so predpogoj za doseganje samostojnosti in neodvisnosti na vseh področjih življenja. Eno izmed teh področij je tudi poklicno izobraževanje oziroma usmerjanje.

Osnovno poklicno izobraževanje in znanja ter spretnosti povezane z njim po navadi niso dovolj za osebe s slepoto in slabovidnostjo. S poklicnim izobraževanjem je potrebno pričeti v zgodnjih letih z zagotavljanjem konkretnih, neposrednih izkušenj z delom in nalogami ter odgovornostmi, ki jih delo prinaša. Če pa k temu dodamo še nizko stopnjo zaposlenosti oseb s slepoto in slabovidnostjo, vsekakor vemo, da je razvijanje tega področja izrednega pomena za življenje posameznika.

V prispevku bodo predstavljeni rezultati raziskave, v okviru katere smo preverili, katera znanja, spretnosti in veščine mladostniki s slepoto in slabovidnostjo, ki se šolajo v Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, še potrebujejo za samostojno in neodvisno življenje ter lažji prehod na trg dela. Na osnovi kvalitativne in kvantitativne analize so v zaključku oblikovani predlogi za aktivnosti, ki tako posameznika kot njegovo družino in širše okolje opremijo s kompetencami za učinkovitejše prehajanje med posameznimi kritičnimi obdobji.